

DEN NORSKE LEGION

I Opprettelsen

105977

Legionær T. H. av Viken Bataljon. På venstre erme bærer han det trefargede norske flagg som senere ble skiftet ut med en svart strimmel med hvit tekst: Den norske Legion. I luen kokarde i norske farger. På brystet Legionens merke med finske og norske flagg.

Sverre Kjelstrup har sendt avisen denne artikkelserien om Den norske legion. Vi antar den vil vekke stor interesse, ikke minst blant legionærene selv, og tar gjerne i mot kommentarer fra alle tidligere legionærer og andre som måtte ha meninger eller spørsmål å komme med i forbindelse med artiklene. Vi gir ordet til forfatteren:

Blant de mange formasjoner av norske frivillige som deltok i Den annen verdenskrig på tysk/-finsk side, inntar Den norske legion en særstilling.

Krigen mellom Tyskland og Sovjet-Unionen brøt ut 22. juni 1941, og noen dager senere gikk Finland med. Da dette var et faktum, innkalte Quisling 4 høyere norske offiserer til konferanse. De 4 var: Oberst Frølich-Hansen (general og sjef for Arbeidstjenesten), major Bjerkelund, major Kjelstrup og kaptein Langlie.

Quisling meddelte at han hadde fått telegrafisk samtykke fra Hitler til å opprette en norsk legion som skulle settes inn i

krigen på finsk side. Hans begrunnelse for norsk deltagelse i krigen var at hvis Finland bukket under, ville turen senere komme til Sverige og Norge. En opprettelse av en norsk legion hadde også et mere langsiktig mål: den skulle danne grunnlaget for oppbygging av en ny norsk hær.

Forbildet var klart: Den finske 27. jegerbataljon. Den ble opprettet av finske frivillige under Den 1. verdenskrig. Finland var dengang et russisk storfyrstedømme. Bataljonen gjorde sin første innsats på Østfronten, men da borgerkrigen brøt ut i Finland, ble den kalt hjem, og bidro vesentlig til de hvites seier

over de røde. Senere dannet den grunnstammen i den nye finske hær, og nesten alle eldre finske offiserer som deltok i Vinterkrigen 1939-40, hadde i sin ungdom vært med i Den 27. Jegerbataljon.

Etter at saken var bragt på bane og gjennomdrøftet, ga Quisling major Kjelstrup i oppdrag å organisere opprettelsen av Den norske legion. Det første som ble gjort, var å sende ut et opprop til alle norske befalingsmenn, ca 4000 i tallet, der de ble oppfordret til å skrive under på at det skulle dannes en norsk legion for innsats i Finland. Ca 800, eller 20%, skrev under.

Et møte på Universitetsplassen 4. juli 1941 med taler av Vidkun Quisling og den finske generalkonsul i Norge samlet en stor menneskemengde. Finsk kringkasting meldte at det var opprettet hvervekontorer over hele Norge for legionen som skulle settes inn på Finlands side. Legionen fikk som emblemet et 3-felts merke hvor det i midten var avbildet en norsk hjelm, under den stod det Den norske Legion, flankert av et finsk og et norsk flagg.

Tegneren Harald Damsleth tegnet et frimerke som viste en norsk soldat under et norsk flagg med et finsk flagg i bakgrunnen. Damsleth var dessverre ikke fullt orientert om uniformsspørsmålet da han tegnet frimerket. Det ble derfor litt misvisende. Se bildet og neste avsnitt.

Uniformsproblemet

Det var fra første stund klart at de gamle norske uniformer ikke kunne benyttes. Årsaken lå i kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940 da Norge som stat trådte ut av krigen, og således ikke lenger var krigførende. Da Kong Håkon VII ved kongehusets og regjeringens flukt fra landet, leste opp sin proklamasjon der det bl.a. het at «krigen fortsetter utenfor landets grenser», ble spørsmålet forelagt regjeringensadvokat Kristen Johansen. Han svarte, gjengitt i norsk presse over hele landet. «Det er en frivillig sak, Norge som stat bindes ikke». Hvis en norsk soldat ble tatt til fange med våpen i hånd i norsk uniform etter den 10. juni 1940, ville han ikke komme inn under gjeldende

(Forts. side 7)

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie regner med ca 150 unge menn som på nyåret 1941 hadde meldt seg til Regiment Nordland, en avdeling i Waffen SS. Det var en blandet formasjon som bestod av tyskere og frivillige fra flere land. Offiserene og de fleste underoffiserene var tyske.

Den norske legion. . .

(Forts. fra s. 4)

regler for behandling av krigsfanger. Han ville med andre ord bli stillet for krigsrett som franktirør. De som lot seg innrulle i de norske styrker i England-/Skottland var derfor folkerettslig sett britiske krigsmenn.

Da Legionene ble dannet, fantes det allerede nordmenn

Legionsledelsen hadde regnet med at legionærene kunne dra i felten i finske uniformer på samme måte som de norske frivillige i Vinterkrigen 1937-40 hadde gjort. Men da støtte de på tysk motstand. General Jüttner, som organiserte de utenlandske frivillige avdelinger under tysk kommando, meddelte at Hitlers samtykke til opprettelsen av Den norske legion, forutsatte at den skulle inngå som en del av de tyske styrker og kjempe i tyske uniformer.

(Jüttner ville naturligvis ha så mange frivillige som mulig inn i sine formasjoner. Da legionen ble dannet, var allerede Frikorps Danmark - under generalmajor Kryssing - den nederlandske, flamske og wallonske legion under oppsetting. For dem var ikke hjelpen til Finland noe moment, her dreiet det seg om ren bistand til Tysklands kamp mot bolsjevismen. Dessuten hadde Finland denne gang, som under den 1. verdenskrig, en stor kontingent frivillige integrert i de tyske styrker. For finnene var krigen 1941-44 bare en fortsettelse av Vinterkrigen 1939-40. Den heter derfor også på finsk Jatkosota - Fortsettelseskrigen.)

De fleste europeiske frivillige ble tilsluttet Waffen SS, men Den (spanske) Blå Divisjon brukte Wehrmachtuniformer. (Etter krigen da alle avdelinger av SS ble omtalt som forbryterske organisasjoner, fordi det var avdelinger derfra som hadde stått for vaktholdet i konsentrasjonsleirene, ble frontkjemperne bebreidet at de som SS-tilsluttede var medansvarlige for ugjerningene der. Dette savnet et hvert grunnlag og ingen nordmenn er dømt for slikt forhold.)

Legionsledelsen fant å måtte bøye seg for kravet om å sette Legionen opp i tyske uniformer. For å beskytte legionærene mot overgrep i tilfelle tilfangetakelse måtte de bære et «Hoheitsabzeichen», og siden tyskerne ikke ville gå med på at det skule være finsk, var «Riksørnen» eneste alternativ. Folkerettslig sett ble derfor alt personell i DnL tyske krigsmenn.

Tyskerne gikk imidlertid med på at det under riksørnen (som i Waffen SS ble båret på venstre erme, Wehrmacht hadde den på brystet) ble sydd på et norsk flagg i format ca 5 x 7 cm. Senere ble det erstattet med en smal sort stripe (Årmelstreifen) med hvit påskrift:

Den norske legion

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

.... eks. **QUISLINGS FORSVARSTALE**,
 Nummerert praktutgave kr. 150,-
 » **QUISLINGS FORSVARSTALE**. Billigutg. kr. 45,-

Serien «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

.... eks. Odd Melsom: **På nasjonal urlaspost** kr. 50,-
 » Odd Melsom: **NS og fagorganisasjonen** kr. 50,-
 » Odd Melsom: **Fra kirke- og kulturkampen** ... kr. 50,-
 » Einar Syvertsen: **Også dette bør være sagt** ... kr. 50,-
 » **ALLE 4 BIND:** kr. 150,-

.... » A. I. Bru: **Professor på ville veier** kr. 50,-
 » A. I. Bru: **Her er London** kr. 60,-
 » Adolf Hoel: **Universitetet under krigen** kr. 25,-
 » Walter Fyrst: **Min sti. NS blir til, o.m.a.** kr. 95,-
 » Finn Kjelstrup: **Den norske kapitulasjon** kr. 20,-
 » Per Lie: **Sannheten om Telavåg-affæren 1942** kr. 15,-
 » Sigurd Myting: **Politisk dømt** kr. 35,-
 » Kai Normann: **Diktene Laurbærkransen** kr. 20,-
 » Sundra Sand: **Vidkun Quisling's siste dager** kr. 10,-
 » Arne Tellefsen: **Når forsøret forfaller** kr. 25,-
 » Arne Stornes: **Spor i vår nære historie** kr. 115,-
 » Trygve Engen: **Jeg er ingen landsviker** kr. 35,-

G A V E B Ø K E R for venner i utlandet:

.... eks. Roald Astrup Nielsen: **The «SOLBRIS» escapade** (Engelsk) kr. 80,-
 » **La Fuga del «SOLBRIS»** (Spansk) kr. 80,-
 » H. Franklin Knudsen: **I was Quisling's Secretary** kr. 55,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks. Institutet för Offentlig och Internationell Rätt:
Den norska rättsuppgörelsen kr. 50,-
 » Forbundet **Gi oss rettsstaten tilbake** kr. 5,-
 » Forbundet **§ 104. Mere lys over rettsoppgjøret** kr. 10,-
 » Pastor A. E. Hedem: **Quo vadis Norvegia** kr. 30,-
 » H.r.advokat Albert Wiesener: **ASTRID D.D.D.** kr. 100,-
 » Roald A. Nielsen: **«Solbris Oholi»** kr. 100,-
 » Torstein Gunnarson: **Sannheten om Kirsten Flagstad** kr. 150,-
 » H.r.advokat Albert Wiesener: **Lys over landssvikoppgjøret** kr. 145,-
 » Jørgen Sehested: **Broholmøtet** kr. 75,-

FRONTKJEMPERNE:

.... eks. Richard Landwehr: **Frontfighters. The Norwegian Volunteer Legion of the Waffen SS.** kr. 120,-
 » Werner Haupt: **Leningrad, Wolchaw, Kurland. Bildbericht der Heeres-gruppe Nord 1941-1945.** kr. 210,-
 » Paul Hausser: **Soldaten wie andere auch** kr. 200,-
 » Hans Werner Neulen: **Europa und das 3. Reich** kr. 200,-
 » Hans Werner Neulen: **An Deutscher Seite**
 Fremragende om norske o.a. frivillige på tysk side i Waffen-SS og Wehrmacht kr. 175,-
 » R. Schulze-Kossens: **Militärischer Führernachwuchs der Waffen-SS. Die Junkerschulen** ... kr. 210,-
 » Sigurd Senje: **Glemst soldat** kr. 100,-
 » **Gebirgsjäger im Bild** kr. 210,-
 » **Panzergranadiere der Panzerdivision**
Wiking im Bild kr. 210,-
 » **Europäische Freiwillige im Bild** kr. 210,-
 » Munin-Verlag: **Wenn alle Brüder schweigen.**
Grosser Bildband über die Waffen SS kr. 325,-

Legg til kr. 15,- for frimerker ved forsendelse med postgiro til:
 Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i
 kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgjebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:

Navn:

Adresse:

Postnr.: Sted: